

Vilniaus miesto naktinės ekonomikos plėtros rekomendacijos

Parengtos remiantis GO Vilnius užsakytu Sound Diplomacy tyrimu “Study and Strategic Recommendations on Vilnius’ Night Time Economy”, 2019m.

Redaguota Vilniaus miesto savivaldybės Naktinės ekonomikos komisijos nariai: Mark Adam Harold, Rūta Meškauskaitė

Įvadas

Vilnius nesustabdomai auga ir plečiasi jau daug metų, o kartu su juo ir visas miesto naktinis sektorius. Vilnius, pasitelkdamas strateginį planavimą, per ateinančius ketverius metus galės užtikrinti sėkmingą ir saugią naktį visiems savo gyventojams ir tapti pasaulyje žinomas kaip gyvas, saugus, pilnas kultūros ir galimybių miestas.

2018 m. *Go Vilnius* vykdė Vilniaus miesto naktinės ekonomikos analizės projektą kartu su konsultantais iš Londono, Amsterdamo ir Berlyno. Konsultacijoje dalyvavo miesto tarybos nariai, administracijos atstovai, barų verslo atstovai, kultūros finansavimo institucijos, muzikantai, gyventojų atstovai bei renginių organizatoriai.

Projekto konkursą laimėjo *Sound Diplomacy*, organizacija, kuri dirbo su Londono meru, steigiant Londono naktinės ekonomikos komisiją. Tarp ekspertų buvo Amsterdamo naktinis meras, Berlyno klubų komisijos atstovas.

Remdamiesi geriausia užsienio praktika, kuri buvo pritaikyta Vilniaus specifikai bei gyventojų poreikiams, konsultantai pateikė sąrašą rekomendacijų svarstymui ir įtraukimui į miesto oficialų strateginį planą, patvirtintą miesto tarybos Naktinės ekonomikos komisijos. Šis dokumentas parengtas atsižvelgiant į jų rekomendacijas. Strateginio plano įgyvendinimas bus Naktinės ekonomikos komisijos pagrindinė veikla, bendradarbiaujant su miestiečiais ir svarbiausiomis interesų grupėmis.

1 Dialogas

Dirba: Administracija, Meras, Sekretoriatas, Go Vilnius, Kultūros departamentas, Naktinės ekonomikos komisija, privatininkų aljansas.

1.1 Naktinės ekonomikos komisija

1.1.1 Komisijos funkcijos

- 1.1.1.1 Padėti skirtingoms interesų grupėms surasti kompromisą skaidriai, nuosekliai, su visa reikalinga ekspertize vienoje vietoje.
- 1.1.1.2 Kuruoti naktinės ekonomikos strateginio plano įgyvendinimą.
- 1.1.1.3 Abipusiškai ir aktyviai komunikuoti su gyventojais.
- 1.1.1.4 Padėti administracijai ir tarybai, teikiant informaciją apie situacijas ir rekomenduojamus sprendimus.
- 1.1.1.5 Parengti sprendimų projektus tarybai.

1.1.2 Komisijos sudėtis

- 1.1.2.1 Pirmininkas (politikas).
- 1.1.2.2 Pavaduotojas (išorinis ekspertas).
- 1.1.2.3 Sekretorius.
- 1.1.2.4 Teisininkas (patariamojo pobūdžio).
- 1.1.2.5 Tarybos nariai (miesto plėtros, savivaldos, paslaugų, kultūros).
- 1.1.2.6 Administracijos Direktorius atstovas.
- 1.1.2.7 Kultūros departamento atstovas.
- 1.1.2.8 Miesto plėtros departamento atstovas.
- 1.1.2.9 Viešos tvarkos atstovas.
- 1.1.2.10 Policijos atstovas.
- 1.1.2.11 Go Vilnius atstovas.
- 1.1.2.12 SĮSP atstovas.
- 1.1.2.13 Gyventojų atstovai.
- 1.1.2.14 Studentų atstovas.
- 1.1.2.15 Naktinių industrijų atstovai.
- 1.1.2.16 Akademikai ir ekspertai iš aktualių sferų.

London Night Commission

London Night Commission yra Londono savivaldybės organas, vienijantis visas skirtingas interesų grupes svarstyti naktinės ekonomikos klausimus. Komisija viešina visus protokolus ir aktyviai dirba informuodama visuomenę apie savo veiklą, įtraukia kuo daugiau dalyvių į diskursą, skatina atsakingą, akademišką požiūrį į miestą naktimis.

Daugiau apie komisiją: <https://www.london.gov.uk/what-we-do/...commission>
Komisijos ataskaita rasite čia: https://www.london.gov.uk/...report_online.pdf

1.2 Naktinės ekonomikos veikėjų nepriklausomas aljansas

- 1.2.1 Rekomenduojama įsteigti ne tik savivaldybės vidinį organą, bet taip pat skatinti privatininkus sukurti savo nepriklausomą aljansą, raginti atsakingus verslus dalyvauti prevencijos programose.
- 1.2.2 Aljansas turėtų atstovauti tuos veikėjus, kurie rodo norą dirbti su savivaldybe, geranoriškai bendradarbiauti su gyventojais sprendžiant problemas ir vystyti naktinę ekonomiką atsakingai.
- 1.2.3 Aljanso atstovas bus pakviestas tapti Naktinės ekonomikos komisijos nariu, tokiu būdu suteikiant dialogo kanalą šiai grupei ir skatinant kitus prisijungti prie bendros iniciatyvos.
- 1.2.4 Aljanso nariais taip pat bus ir vietiniai muzikantai, pramogos industrijos atstovai, kurie šiuo metu neturi atstovavimo savivaldos svarstymuose.
- 1.2.5 Aljansas galės generuoti ir padėti įgyvendinti idėjas pagal miesto ir Naktinės komisijos parengtus strateginius tikslus.

Berlin Club Commission

Berlyne jau 20 metų veikia nepriklausoma naktinių klubų ir barų organizacija, atstovaujanti esminių naktinės ekonomikos ir gyvenimo veikėjų interesus. Berlin Club Commission narius ir finansavimą pritraukia iš privataus sektoriaus. Organizacija sėkmingai vysto dialogą su vietos gyventojų atstovais. Savivaldybė iš savo pusės bendradarbiauja su naktinės ekonomikos atstovais, kad viešoji tvarka būtų užtikrinama kompleksiskai. Su savivaldybės pagalba organizacija taip pat vykdo kultūros bei socialinius projektus.

<https://www.clubcommission.de/>

1.3 Tarptautiniai ryšiai

- 1.3.1 Pasaulyje egzistuoja tinklas miestų, kurie progresyviai vykdo naktinės ekonomikos plėtrą bei valdyseną ir dalinasi informacija bei geriausia praktika. Šie miestai nakties valdymą vykdo pagal savo naktinės ekonomikos strateginius planus, iš kurių galime daug pasimokyti.
- 1.3.2 Vilnius turi prisijungti prie strategišką nakties ekonomikos valdyseną taikančių miestų tarptautinio tinklo, viešinti pasauliui savo inovacijas ir

sėkmės istorijas. Tapti Baltijos regiono lyderiu bei pakviesti pasaulio ekspertus į Vilnių diskutuoti apie mūsų miesto galimybes.

- 1.3.3 Vilnius taps pavyzdingu naktiniu miestu ir vykdydamas strategišką miesto nakties valdyseną vengs klaidų, kurias padarė kiti miestai.
- 1.3.4 Tarptautinė konferencija būtų efektyvus būdas skleisti žinią, kad Vilnius yra naktiniame Europos žemėlapyje ir atsakingai žiūri į savo naktinę ekonomiką. Tuomet toks renginys pritrauktų žmonių į miestą ir skatintų dialogą tarp gyventojų.
- 1.3.5 Konferencija galėtų vykti rudenį, turizmo skatinimui ne sezono metu.

Brussels Nights Conference

Kasmet Briuselyje ekspertai iš Europos ir viso pasaulio susirenka aptarti naktinės ekonomikos, kultūros, darnaus miestų vystymosi ir sveikatos aktualijų. Visos šios sudedamosios dalys turi didžiulę reikšmę sėkmingam miestų nakties valdymui. Konferencijoje ekspertai pristato savo skirtingų kultūrinių, miestų plėtros bei vystymo ir prevencijos programų rezultatus ir sektinas praktikas. Konferencijos metu taip pat vyksta naktinės kultūros pasirodymai įvairiose miesto vietose, renginiai skirti reprezentuoti tarptautinei konferencijos auditorijai gyvybingą Briuselio naktinę kultūrą. Tokia konferencija Vilniuje galėtų tapti pagrindiniu CEE regiono renginiu bei parodyti Vilniaus lyderystę.

<https://nights-conference.org/>

2 Finansavimas

Dirba: Kultūros departamentas, Sveikas miestas, Kultūros komitetas, Ekonomikos ir finansų komitetas, Naktinės ekonomikos komisija, privatininkų aljansas.

2.1 Naktinės kultūros programa

- 2.1.1 Kultūra klesti ten, kur daug galimybių inovacijoms ir įvairovei.
- 2.1.2 Savivaldybė su naktinės ekonomikos komisija gali ir turi užtikrinti būtent tokią aplinką, kur kultūra klesti.
- 2.1.3 Ekspertai pastebėjo, kad Vilniuje nėra atskiros paramos programos naktinės ekonomikos kultūrinei plėtrai, naktinė paros dalis gauna disproprocingai mažai dėmesio ir paramos.
- 2.1.4 Kitų miestų rezultatai rodo, kad net maža investicija į naktinės kultūros sferą netiesiogiai generuoja pajamas miestui, saugo jo unikalumą, užtikrina kokybiškų kultūros renginių kiekį bei įvairovę miestiečiams.
- 2.1.5 Vilnius pilnas talentų, savivaldybė gali padėti jiems organizuoti renginius ir kurti naujas idėjas.

- 2.1.6 Visų miestiečių pritraukimas į įvairius kultūrinius naktinius renginius padės užtikrinti kultūros įvairovę, prieinamumą, vertę.
- 2.1.7 Vilniuje reikia stengtis išvengti generiškų barų zonų formavimosi. Kiekvienoje aktyvioje naktinės ekonomikos gatvėje turi būti gyvos, įvairios, visada kintančios kultūros išraiškos.

Stichting Nachburgemeester Amsterdam

Amsterdamo naktinis meras yra oficialus „Amsterdamo naktinio mero fondo“ pirmininkas. Fondas yra vienas pagrindinių naktinės kultūros plėtros organizacijų pasaulyje. Fondo prioritetas yra skatinti naujas kultūros formas, inovacijas ir įvairovę. Dabartinio pirmininko tikslas yra prioritetizuoti vietos gyventojus ir jų poreikius, o ne koncentruotis į miestą smarkiai pakeitusius turistus.

2.2 Garso izoliacijos fondas

- 2.2.1 Kartais problemoms yra techninis sprendimas, bet nėra norinčių padengti visas įrengimo lėšas. Savivaldybė gali skatinti verslus įrengti reikalingas priemones.
- 2.2.2 Ekspertai rekomenduoja įsteigti fondą padėti kultūros erdvėms veikti naktimis nesukeliant nusiskundimų, instaliuoti garso izoliacijos priemones, kurios mažintų žalą aplinkai.
- 2.2.3 Siūloma suma - 100 tūkst. EUR pirmiems metams, daugiausiai 10 tūkst. vienam prašytojui, ypatingose situacijose - iki 30 tūkst.
- 2.2.4 Finansavimas tik procentalus, pvz. daugiausiai dengiant 80% kaštų.
- 2.2.5 Fondas atviras ir gyventojams instaliuoti pvz. naujus langus, geriau izoliuojančius nuo įvairaus pobūdžio triukšmo.
- 2.2.6 Akustikos ekspertai dirbtų vertinimo komisijoje.
- 2.2.7 Pirmenybė teikiama vienetams, įrodžiusiems savo veiklos kultūrinę ir/ar socialinę vertę ir svarbą Vilniaus miestui.

Good Music Neighbours, Australia

Australijoje Creative Victoria įsteigė \$500 tūkst. fondą, kurį skyrė skirtingiems triukšmo mažinimo projektams. Fondas sukurtas padėti sklandžiai įgyvendinti „Agent of change“ principą. Idėją taip pat įgyvendino Berlynas ir Hamburgas. Vilniuje toks fondas galėtų saugoti erdves kultūrinei veiklai skirtingose miesto vietose mūsų sparčiai augančiame mieste.

<https://www.musicvictoria.com.au/gmn>

<https://www.theguardian.com/travel/...soundproof-citys-nightclubs>

2.3 Konkursų kalendorius

- 2.3.1 Fiksuotos datos kiekvienam konkursui, skelbiamos aiškiai ir iš anksto, kad visiems būtų suprantama į kokius kultūros, socialinius arba natūrinius fondus jie galės pretenduoti.
- 2.3.2 Atrankos vykdomos kas ketvirtį, kad būtų įmanoma greitai reaguoti į poreikius.
- 2.3.3 Projektai iki 2 metų trukmės, o ne tik trumpalaikiai.

2.4 NT rinkos skatinimas

- 2.4.1 NT plėtros rinkoje naktinė ekonomika yra karšta tema. Visi sutinka, kad naujuose projektuose turi būti atsižvelgiama į naktinę veiklą kaip į teigiamą galimybę, nuo pradžios planuojant žalos mažinimą šalia esančiams gyventojams.
- 2.4.2 Vilnius Connect projektas stoties rajone yra puikus pavyzdys - erdvė, kuri potencialiai galėtų būti apgalvota apie kultūrinę veiklą visą parą, kas suteikia malonumo gyventojams ir pridėtinę vertę projektui.
- 2.4.3 Galėtų būti svarstomos mokesčių lengvatos, nuolaidos už paslaugas, atleidimas nuo rinkliavų, skatinant įveikinti tuščias erdves visur mieste arba veikti vėliau naktimis.

Brooklyn Cultural District

NiuJORKE nepelno sekanti organizacija administruoja ir prižiūri savivaldybės turtą. Jie administruoja mokesčių lengvatas ir skatina tikrai viešų erdvių sukūrimą su kultūros objektais, renginiais lauke, sporto turnyrais ir t.t.

<https://www.nycedc.com/project/brooklyn-cultural-district>

2.5 Prieinamumas žmonėms su negalia

- 2.5.1 Naktinėje ekonomikoje - profesionalai, atlikėjai ir dalyviai su negalia yra labiausiai ignoruota žmonių grupė.
- 2.5.2 Ypatingą dėmesį reikia kreipti, kad ta grupė galėtų patogiai sužinoti apie konkursus, pateikti prašymus ir laimėti finansavimą savo projektams.
- 2.5.3 Auditorijos ir veikėjų įvairovė yra svarbus rinkos sveikatos ir pastovumo indikatorius.

- 2.5.4 Verslai, kurie deda papildomas pastangas gerinti savo patalpų bei kultūros programos prieinamumą žmonėms su negalia turi būti skatinti, apdovanoti.

Attitude is Everything

Attitude is Everything yra JK labdaros fondas, dirbantis gerinti gyvos muzikos renginių prieinamumą žmonėms su negalia.

<http://www.attitudeiseverything.org.uk/>

3 Rinkodara

Dirba: Go Vilnius, Kultūros departamentas, Sveikas miestas, Naktinės ekonomikos komisija, privatininkų aljansas.

3.1 Vilnius visada

- 3.1.1 Vilniui rekomenduojama skatinti veiklą visą parą, atsižvelgti į skirtingose pamainose dirbančių žmonių poreikius, mažinti kamščius piko metu.
- 3.1.2 Daugiau žmonių gali būti aktyvūs naktį, ne tik jauni žmonės, ne tik vartodami alkoholį.
- 3.1.3 Naktinių klubų atvirų durų diena gali padėti gyventojams susipažinti su naktiniu gyvenimu, pasikalbėti su vietų operatoriais, naikinti mitus apie naktinį gyvenimą.
- 3.1.4 Naktiniai turai, ekskursijos skatintų turistus susipažinti su miestu ne tik dienos metu.

London's 24hour Vision

2017 m. Londonas anonsavo visos paros miesto viziją.

<https://www.london.gov.uk/...24-hour-vision>

3.2 Vietos reklamai

- 3.2.1 Kultūros grassroots renginiams sunku reklamuotis komercinėmis sąlygomis. Savivaldybė kartu su privačiu sektoriumi gali padėti surasti vietas reklamuoti kultūrinę veiklą lengvatinėmis sąlygomis.
- 3.2.2 Savivaldybė ir komercinis sektorius gauna netiesioginės naudos dėl įvairių kultūros renginių plėtros, kadangi tokia veikla sumažina

viešosios tvarkos problemas ir pritraukia talentus į miestą, skatina vietinius siekti karjeros Vilniuje.

- 3.2.3 Vilniuje jau vyksta panašios programos dėl socialinių reklamų. Galime paieškoti būdų padėti naktinės kultūros organizatoriams reklamuotis daugiau miestiečiams bei turistams.

Vancouver Transit Shelter Advertising Program

Vankuverio savivaldybė subsiduoja kultūros renginių reklamas.

<https://vancouver.ca/...transit-shelter-advertising-program.aspx>

3.3 Winter Nights

- 3.3.1 Go Vilnius pabrėžia norą panaudoti naktinę ekonomiką kaip žiemos laikotarpio turizmo skatinimo priemonę. Daug naktnių renginių vyksta mieste nuo rugsėjo iki Naujųjų metų.
- 3.3.2 Savivaldybė gali prisidėti prie tų renginių viešinimo, organizavimo, sklandaus leidimo, triukšmo kontrolės.
- 3.3.3 Savivaldybė gali skatinti renginių serijas skirtingose seniūnijose, rotacijos principu, pritraukti ir turistus ir vietinius į skirtingus rajonus.

4 Urbanistika

Dirba: Meras, AD, Miesto plėtros skyrius, Turto skyrius, SISP, Ekonomikos ir finansų komitetas, GO Vilnius, Naktinės ekonomikos komisija.

4.1 Decentralizavimas

- 4.1.1 Slėgis senamiestyje, jei ir toliau bus nekontroliuojamas, taps gyventojams netoleruojamu. Tai yra grėsminga visai naktinei ekonomikai, nes dėl eskaluojamų problemų kituose miestuose anksčiau ar vėliau buvo taikomos griežtos ribos naktimis, ekonominė ir kultūrinė žala dėl tokių sprendimų yra labai didelė.
- 4.1.2 Geresnis sprendimas, kurio laukia gyventojai, yra daugiau pramogų ir veiklos naktimis rajonuose.
- 4.1.3 Didelė dalis (dažnai - didžiausia dalis) triukšmo centre naktimis yra dėl transporto priemonių.
- 4.1.3.1 Didesni parkavimo tarifai centre naktimis savaitgaliais (išskyrus gyventojus su leidimais).
- 4.1.3.2 Griežtesnės eismo kontrolės naktimis.

- 4.1.3.3 Kur įmanoma, uždaryti daugiau gatvių automobiliams.
- 4.1.3.4 Daugiau naktinių autobusų pagrindiniais keliais.
- 4.1.3.5 Taksi punktai senamiesčio krašte.

4.2 Erdvių biuras

- 4.2.1 Rekomenduojama turėti asmenį atsakingą už tuščių vietų paiešką bei tarpininkavimą su savininkais, atlaisvinti ir naudingai įveiklinti kuo daugiau Vilniaus plotų.
- 4.2.2 Erdvių biuras padėtų kūrybos industrijos veikėjams surasti erdves ir atlikti reikalingą biurokratiją. Taip pat padėtų vietų savininkams suprasti vietų įveiklinimo naudą visuomenei.
- 4.2.3 Erdvių biuras (kaip kino biuras) gali informuoti apie įvairius finansavimo būdus, konkursus, lengvatas.

Kreative Räumen Vienna

Vienos savivaldybė turi biurą tarpininkavimui tarp tuščių vietų savininkų ir miesto administracijos, kūrybiniais projektams įgyvendinti.

<https://www.kreativeraemewien.at/>

4.3 Jaunimo užimtumas

- 4.3.1 Analitikai identifikavo sunkumus jaunimui atrasti ką veikti vėliau vakare.
- 4.3.2 Tuščios, negyvos gatvės skatina nusikalstamumą.
- 4.3.3 Savivaldybė gali pagalvoti apie užimtumą iki 22 val.
- 4.3.4 Naktinės ekonomikos veikėjai džiaugtųsi, jei gatvėse tokiu laiku būtų daugiau žmonių. Būtų įmanoma pritraukti jų paramą.

Young Promoters Scheme

Velse vyksta visuomenininkų iniciatyva išmokyti jauniems žmonėms produsuoti ir reklamuoti savo kultūrinius renginius.

<http://www.nightout.org.uk/...young-promoters-scheme.aspx>

4.4 Naktys kultūros įstaigose

- 4.4.1 Muziejai, teatrai, galerijos, bibliotekos gali veikti vėliau, organizuoti ypatingus renginius ir pritraukti kitokią auditoriją.

Die Lange Nacht der Wissenschaften

Berlyne mokslo institucijos organizuoja renginius vakare ir visą naktį, festivaliui “Ilgoji mokslo naktis”

<https://www.langenachtderwissenschaften.de/>

4.5 Sveikas naktinis miestas

- 4.5.1 Sveikas miestas galėtų organizuoti ir skatinti daugiau renginių naktimis - dviračių kolonos, mankšta parkuose ir tt.

Midnight Basketball League

Organizacija JAV krepšinio pagalba išmoko jaunas žmones socialinių įgūdžių ir suteikia sveikatos paslaugas, saugumo bei prevencijos informaciją nuo 22 val. iki 2 val. ryte, t.y. nusikalstamumo piko metu.

<http://www.amblp.com/>

5 Miesto plėtros

Dirba: Meras, AD, Miesto plėtros skyrius, Turto skyrius, SISP, Ekonomikos ir finansų komitetas, GO Vilnius, Naktinės ekonomikos komisija.

5.1 Naktinė ekonomika bendrame plane

- 5.1.1 Mažai dėmesio skiriama naktiniam miesto plėtros planavimui, nors naktinė ekonomika sudaro didelę dalis ekonomikos.
- 5.1.2 Be atsargaus planavimo - naktinės ekonomikos nekontroliuojama plėtra gali būti daug nereikalingų konfliktų priežastis.
- 5.1.3 Paupio kvartalas statomas prie Downtown Hostel lauko koncertų erdvės. Įdomu ką galvoja miesto architektas apie tokius dalykus. Ar naujų butų pirkėjai turės teisę pateikti skundą dėl triukšmo vietoje kur tradiciškai iki šiol buvo triukšmas, apie ką jie galėjo sužinoti prieš perkant butą?
- 5.1.4 Naktinė ekonomika auga sparčiai ir ateityje gali augti dar sparčiau. Naktinės ekonomikos augimas turi eiti koja kojon su dienos ekonomikos augimu, vienas padeda kitam, kai yra balansas.
- 5.1.5 Rinka labai dinamiška ir sunkiai prognozuojama. Naujas baras gali atsidaryti per mėnesį ir bankrutuoti per savaitę. Mados keičiasi kaip

vėjas. Negalime prognozuoti kokioje zonoje turi būti kokios veiklos, galime tik moderuoti procesus ir skatinti įvairovę, kad neatsirastų juodų dėmių žemėlapyje.

- 5.1.6 Naktinės ekonomikos ribojimas riboja ir dieninę ekonomiką. Svarbu proporcingai reguliuoti plėtrą, kad naktiniams verslams nebūtų perteklinių politinio propagandinio pobūdžio draudimo politikos, kas yra labai kenksminga visai ekonomikai.
- 5.1.7 Nepakankamai informuoti gyventojai pradeda bijotis, protestuoti, reikalauti greitų, griežtų, savaime žalingų sprendimų.

Keep Sydney Open

Sidnėjuje, dėl blogos viešos tvarkos sprendimų ir koncentruotų “barų zonų” be kultūrinės veiklos - smurto skaičius pradėjo kilti sparčiai. Valdžia įvedė tokią griežtą tvarką, kad naktinės ekonomikos apyvarta greitai sumažėjo ir dėl to kenkė viso miesto ekonomikai. Sidnėjus prarado savo reputaciją, kaip atviro, gyvo miesto, pilno švenčių ir festivalių. Dėl to dabar universitetams sunkiau pritraukti studentus, darbdaviams sunkiau pritraukti darbuotojus. Grupė gyventojų ant tiek susipyko dėl prarastų pajamų bei reputacijos, kad jie net įsteigė politinę partiją vien tam kad šį viešosios tvarkos reglamentą pakeistų.

<https://www.keepsydneyopen.com/>

5.2 Kultūrinės vertės kriterijai

- 5.2.1 Dabartinė tvarka neskiria vietų kur vyksta kultūrinė veikla (pasirodymai, skaitymai, gyvos muzikos koncertai, spektakliai, diskusijos, šokiai) nuo vietų, kur veikla yra tik gėrimų išgėrimas prie foninės muzikos.
- 5.2.2 Ekspertai rekomenduoja įvesti kultūrinės vertės kriterijų į miesto vertinimo procesus, pvz alkoholio leidimų išdavimas, miesto plano formavimas, savivaldybės turto nuoma. Amsterdame taip daroma dėl naktinių alkolicenzijų.
- 5.2.3 Kultūrinė veikla mažina viešosios tvarkos problemų kiekį gatvėse kur parduodama daug alkoholio, todėl savivaldybė turėtų panaudoti visas įmanomas priemones, išlaikyti kultūros vietas visose barų erdvėse. Kultūrinės veiklos nebuvimas skatina nekultūringą elgesį.
- 5.2.4 Kultūrinė veikla džiugina vietinius, turistus, investuotojus. Be moderavimo, gatvės pamažu tampa nekultūringomis, pritraukia tik bernvakarius ir smurtą.
- 5.2.5 Neužtenka vystytojų reikalauti miestiečiams padovanoti “viešą erdvę”, jei neapgalvota apie kultūrinę veiklą toje erdvėje.

5.3 “Agent of change” principas

- 5.3.1 “Agent of change” principas miesto planavime reiškia, kad tas, kuris ateina į vietą antras, yra atsakingas dėl žalos, sukeltos jo atėjimo. Tas, kuris yra naujas, turi apsaugoti visus kitus nuo tos naujos žalos. Principas veikia ir atvirkščiai - tas kuris ateina paskutinis neturi teisės skųstis dėl jau esančios žalos.
- 5.3.2 Pavyzdžiui atsidaro naujas naktinis klubas prie viešbučio. Klubo savininkai yra atsakingi už garso izoliaciją, kad nebūtų skundų iš viešbučio svečių. Viešbučio skundai apie klubą galioja. Klubo skundai apie viešbutį negalioja, nes klubas atėjo paskutinis.
- 5.3.3 Pavyzdžiui pastatytas naujas kvartalas prie jau egzistuojančios gyvos muzikos vietos. Kvartalo gyventojai neturi teisės skųstis dėl gyvos muzikos koncertų triukšmo, nes jie galėjo žinoti apie tą vietą prieš perkant būstą. Pirkėjas turi būti atsargus.
- 5.3.4 Kad viskas būtų skaidru - informacija apie žinomas triukšmaujančias vietas turi būti atvira ir lengvai prieinama Vilniaus interaktyviame žemėlapyje.
- 5.3.5 Yra miestų kur gyvos (o ne tik įrašytos) muzikos vietos yra apsaugotos nuo skundų (pvz. 120 metrų spinduliu) jei triukšmas yra tarp leistinų normų. Dėl to pareigūnai neturi važiuoti į tokias vietas tris kartus per savaitę dėl būtinybės atsiliiepti į nereikalingus pakartotinius pranešimus apie bet kokią garsą.

“Agent of change” principas pasaulyje

Principas 2014 m. pirmą kartą įdiegtas Australijoje į Viktorijos valstijos miesto plėtros įstatymą.

Toronto miesto centre NT vystytojai privalo informuoti potencialius pirkėjus apie šalia esančias (mažiau nei 120 metrų spinduliu) gyvos muzikos vietas. Apie tas vietas pirkėjams negalima pateikti skundų.

San Franciske gyvos muzikos vietos turi neliečiamybę dėl skundų iš viešbučių svečių 300 metrų spinduliu.

Londone naujų objektų developeriams privaloma izoliuoti ir savo ir kaimynų patalpas nuo triukšmo, tiek kaimynus nuo naujo developmento triukšmo, tiek naujo developmento patalpų pirkėjus nuo triukšmo iš šalia esančių objektų.

5.4 Kultūros žemėlapis

- 5.4.1 Vilniuje labai trūksta duomenų apie naktinę ekonomiką.
- 5.4.2 Naktinės pramogos sektorius kinta greitai, planavimas sunkus be duomenų. Vilniui reikia visų kultūros vietų žemėlapis - tiek valstybinių, tiek savivaldybės, tiek privataus sektoriaus.

- 5.4.3 Kultūros žemėlapis padėtų planuoti naujus projektus, spręsti kokius projektus pratęsti, kokios vietos tampa problematiškos.
- 5.4.4 Kultūros žemėlapis gali veikti kartu su viešos tvarkos pažeidimų žemėlapiu, triukšmo skundų žemėlapiu.
- 5.4.5 Ilgainiui bus įmanoma identifikuoti tendencijas ir suprasti pokyčius.
- 5.4.6 Be žemėlapio būtų sunku pamatuoti naktinės strategijos efektyvumą.

Clubkataster

Berlyno savivaldybėje yra Muzikos biuras (kaip ir Vilniuje turime kino biurą). Viena to biuro funkcijų yra palaikyti miesto kultūros žemėlapi.

<https://clubkataster.de/>

5.5 Prieinamos kultūros erdvės bendrame plane

- 5.5.1 Rekomenduojama skatinti naujus mixed-use kvartalų plėtotojus integruoti prieinamas kultūros erdves bei patalpas, užtikrinti kad kvartalas būtų gyvas, įvairus, veikiantis visą parą ir pilnas kūrybos.
- 5.5.2 Skatinimas daromas per mokesčių lengvatas, partnerystę su savivaldybe, konkursų sąlygas, dirbtuves kur naujų kultūrinių idėjų generatoriai svarsto inovacijas ir bendradarbiavimą su vystytojais.

Menininkų studijos Hackney

Matchmakers Wharf kvartalas pastatytas kartu su 49 studijomis menininkams, lengvatinė nuomos kaina 999 metų laikotarpiui. Tai suteikia gyvybę kvartalui ir stabilumą vietiniams menininkams, kurie tradiciškai gyveno tame rajone.

<https://www.hackneycitizen.co.uk/...matchmakers-wharf-hackney/>

5.6 Renginių komisijos leidimai triukšmauti

- 5.6.1 Renginių komisija turėtų turėti galią leisti triukšmauti virš dabartinio įstatymo normas ir po 22val.
- 5.6.2 Renginių komisija turi turėti galimybę atsižvelgti į triukšmingų renginių tradiciškumą, kultūrinę ir ekonominę vertę miestiečiams.

6 Triukšmas

Dirba: Policija, VT, sveikatos/socialinių reikalų skyriai, kultūros komitetas.

6.1 Ribos

- 6.1.1 Reikalingos aiškos triukšmo ribos, informavimas apie reglamentą, aiškesni apibrėžimai, išimtys tarp sveiko proto ribų.
- 6.1.2 Ribos turi būti suderintos su visuomene pagal ekspertų tyrimus ir apklausas, atsižvelgiant į kitų miestų praktikos analizes.
- 6.1.3 Kalba nėra triukšmas. Žmonės kurie nerėkia - netriukšmauja.
- 6.1.4 Skirtingų dažnius reikia pamatuoti atskirai.
- 6.1.5 Muzika erzina ne tik dėl decibelų kiekio, o ir dėl žanro, dažnių spektro (žemi dažniai ir pasikartojanti tamsi šokių muzika erzina labiausiai). Leidimų išdavėjai turėtų tai suprast, kai sprendžia dėl alkoholio licenzijų, renginių leidimų, miesto plėtros.
- 6.1.6 Traukinys triukšmauja daug, o techno muzika net mažesnio garsumo gali erzinti Naujininkiečius labiau. Žmonės yra pripratę prie traukinių triukšmo ir nenori daugiau, net jei tarp leistinų normų. Moderatoriai ir pareigūnai turi tai suprasti ir empatiškai žiūrėti į skundus.

6.2 Matavimas

- 6.2.1 Tvarkingos, skaidrios triukšmo matavimo procedūros.
- 6.2.2 Skatinimas verslininkams įrengti savo matuoklius prie scenos ir lauke, atsiųsti open duomenis į internetą, VT skyrių ir policiją.
- 6.2.3 Greitesnė, lankstesnė procedūra inicijuoti profesionalų matavimą problematiškose vietos.
- 6.2.4 Renginiai nutraukiami tik dėl labai ekstremalių priežasčių kartu su sertifikuotu matavimu.
- 6.2.5 Proaktyviai profesionaliai pamatuoti didžiausius renginius (pvz. Vingio parke), surinkti duomenis.

6.3 Kontrolės

- 6.3.1 Aktyvi kontrolė dėl žalos sveikatai

- 6.3.2 Atsakomybę turi prisiimti patalpų savininkas arba nuomininkas, o ne fizinis asmuo (dažniausiai pardavėjas arba DJ nubausti kaip fizinis asmuo pagal netinkamą įstatymą).
- 6.3.3 Aiškios sankcijos dėl pažeidimų.

6.4 Sankcijos

- 6.4.1 Taikomos atsižvelgiant į vietos/veiklos kultūrinę ir/ar socialinę vertę, gyvos muzikos/pasirodymų buvimą.
- 6.4.2 Efektyvaus dydžio baudos dėl triukšmo, o ne tik licenzijos apribojimas (kas yra labai ekstremali priemonė, kuri realiai naikins verslą, o ne tik moderuos triukšmą).

7 Informavimas

Dirba: Saugus miestas, Rinkodaros skyrius, NTAKD, Policija, privatininkų aljansas.

7.1 Draugiškos nakties įrankių dėžutė

- 7.1.1 Vilnius.lt/naktis puslapis (vienas naktinis langelis).
- 7.1.2 El. pašto sąrašas skelbti aktualijas naktinės industrijos veikėjams.
- 7.1.3 Geriausios praktikos įrankiai renginių organizatoriams, dalyviams, lankytojams mažinti triukšmą, smurtą, vagystes.
- 7.1.4 Aiškios, skaidrios skundų pateikimų, vertinimo procedūros, sankcijos, įstatymai.
- 7.1.5 Viešinama informacija dėl naktinės komisijos veiklos, posėdžių, protokolų, konsultacijų.
- 7.1.6 Patarimai verslininkams dėl saugumo, narkotikų prevencijos, darbuotojų mokymų, derybos su gyventojais dėl triukšmo mažinimo priemonių.
- 7.1.7 FAQ dėl reglamento, kontrolės.
- 7.1.8 Internetinės higienos patarimas visiems veikėjams, t.y. duomenų registravimas bei profesionalaus įvaizdžio kūrimas internetiniuose portaluose, pavyzdžiui Google, Facebook, Trip Advisor ir kt.
- 7.1.9 Informacijos paketas pradedantiems veikti naktinėje ekonomikoje.
- 7.1.10 Potencialiai triukšmaujančių objektų skelbimas Vilniaus maps'e (duomenys svarbūs dėl Agent of Change principo).

- 7.1.11 Info sesijos potencialiems leidimų, fondų prašytojams.

Die Pop Im Kiez Toolbox

Berlyno klubų komisijos projektas informuoti renginių organizatoriams apie būdus mažinti skundų kiekį, valdyti triukšmą, derėtis su kaimynais.

7.2 Darbuotojų pamokos

- 7.2.1 Darbuotojų mokymų, grupinių pirkimų, workshop'ų, seminarų skatinimas.
- 7.2.2 Programa iš dalies finansuoti darbuotojų mokymus, NVO pamokų tiekejams.

Good Night Out Vancouver

NVO savanoriškais pagrindais inicijavo darbuotojų saugumo pamokų ir sertifikacijos programą. Vėliau, dėl programos sėkmės, miesto taryba balsavo nuolat finansuoti programą iš miesto biudžeto.

7.3 Gatvių komandos

- 7.3.1 Triukšmo dėl žmonių gatvėse, o ne baruose, mažinimas, identifikuotas kaip prioritetas.
- 7.3.2 Draugiški patruliai gali padėti žmonėms operatyviai pastebėti ir moderuoti kylančius konfliktus, saugoti žmonių sveikatą ir saugumą, paskambinti VT ir Policijos pareigūnams kai vyksta rimti incidentai, filmuoti pažeidimus, priminti žmonėms dėl kaimynų teisės miegoti.
- 7.3.3 Amsterdame tokios komandos problemišiausioje vietoje mieste pamatuotai mažino VT pažeidimus.

Sopot Jasna Strona Nocny

NVO narkotikų žalos mažinimo projektas gatvėse, naktinio gyvenimo piko metu. Specialistai ieško žmonių rizikos grupėse ir siūlo savo pagalbą, paslaugas. Tokie "pareigūnai" yra labiau prieinami nei VT arba Policijos pareigūnai, neatbaido žmonių, kuriems reikia pagalbos.

7.4 Monitoringas

- 7.4.1 Visos atsakingos institucijos turėtų pasidalinti ir viešinti savo statistiką, aktyviai pamatuoti priemonių efektyvumą, stebėti problemų karštus taškus.

7.5 Skatinimas pavyzdینگoms vietoms, organizacijoms

- 7.5.1 Svarbu ne tik drausminti blogus barus, o ir skatinti geriausius.
- 7.5.2 Bendradarbiavimas ir partnerystė su privatininkais, alkoholio gamintojais ir platintojais yra ir įmanoma ir efektyvi.
- 7.5.3 Nakties apdovanojimai galėtų išskirti pavyzdینگus veikėjus, parodyti pavyzdį kitiems.

Best Bar None Awards

Nuo 2003m. Mančesteryje vyksta barų apdovanojimų ceremonijos, šiemet dalyvauja net 75 savivaldybės. Apdovanojimų komisijoje dirba Policija, narkotikų kontrolės departamentas, alkoholio industrijos atstovai, savivaldybės atstovai, vyriausybė.

8 Įgūdžiai

Dirba: GO Vilnius, Švietimo ministerija, Kultūros ministerija

8.1 Universitetų įtraukimas

- 8.1.1 Yra daug būdų dirbti kartu su universitetais, kurti naujas priemones, technologijas, programas. Šiuo metu Vilniuje tai yra mažai išnaudojama galimybė.

8.2 Dirbtuvės

- 8.2.1 Savivaldybė gali inicijuoti naktinės ekonomikos veikėjų dirbtuves, networking renginius, diskusijas.
- 8.2.2 Edukacinės programos padeda vengti nesusipratimų, skatina komunikaciją tarp skirtingų interesų grupių, generuoja naujas idėjas.

ClubConsult

Berlyno klubų komisijos edukacinių projektų skėtis. Teikia konsultacines paslaugas, pamokas naktinės ekonomikos veikėjams.

- 8.2.3 Online kursai gali padėti verslininkams, darbuotojams įgyti naujus įgūdžius, gerinti paslaugų kokybę.

Creative Learning Online Platform

UK kūrybinės industrijos iniciatyva kartu su universitetais ir NVO. Nemokama online karjeros plėtros platforma. Jau virš 7 mln. studentų yra studijavę tuo būdu.

8.3 Rezidencijos

- 8.3.1 Siūloma skelbti konkursą pritraukti kūrybinius rezidentus į Vilnių iš kitų šalių.
- 8.3.2 Rezidentai dirbtų mieste, dalintųsi patirtimi, patartų savivaldybės kultūros komitetui dėl kūrybinės aplinkos mieste.
- 8.3.3 Rezidentų darbais GO Vilnius galėtų reklamuoti miestą, pritraukti talentus, gerinti miesto įvaizdį.

8.4 Networkingas

- 8.4.1 Savivaldybė gali inicijuoti ir įgalinti neformalius networkingo susitikimus naktinės ekonomikos veikėjams.